

|                                                                                                                         |                        |                              |                                                                  |                         |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|------------------------------|------------------------------------------------------------------|-------------------------|
| سؤالات آزمون نهایی درس: احکام ۳ (روش استنباط احکام)                                                                     |                        | پایه: دوازدهم                | رشته: علوم و معارف اسلامی                                        | تاریخ آزمون: ۱۴۰۵/۰۵/۰۶ |
| تعداد صفحه: ۲                                                                                                           | مدت آزمون: ۷۵ دقیقه    | ساعت شروع: ۷:۳۰ به وقت تهران | نام و نام خانوادگی:                                              |                         |
| دانش آموزان روزانه، بزرگسالان، آموزش از راه دور، ایثارگران و داوطلبان آزاد (داخل و صبح خارج از کشور) – تیر و مرداد ۱۴۰۵ |                        |                              | مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش<br>Azmoon.medu.ir |                         |
| ردیف                                                                                                                    | سوالات (پاسخ برگ دارد) |                              |                                                                  |                         |
| نمره                                                                                                                    |                        |                              |                                                                  |                         |

## درست یا نادرست بودن جملات زیر را مشخص نمایید.

|      |                                                                                       |   |
|------|---------------------------------------------------------------------------------------|---|
| ۰.۲۵ | الف) از مهم ترین راه های تشخیص حق از باطل که منبع فهم و درک معارف می باشد، عقل است.   | ۱ |
| ۰.۲۵ | ب) علمی که کامل و شامل جزئیات باشد را «علم اجمالی» می گویند.                          |   |
| ۰.۲۵ | ج) عام و مطلق هر دو در نتیجه، دارای یک معنا هستند که همان شمولیت حکم است.             |   |
| ۰.۲۵ | د) تفسیر «آیات الاحکام» به موضوعات اخلاقی، اعتقادی و قصص قرآن می پردازد.              |   |
| ۰.۲۵ | ه) «قاعده قبح عقاب بلا بیان» دلیلی بر حجیت «تخیر» می باشد.                            |   |
| ۰.۲۵ | و) برای اطمینان از مطلق بودن روایت، باید عدم تقیه معصوم در بیان آن، برایمان محرز شود. |   |

## گزینه صحیح را انتخاب نمایید.

|     |                                                                                                   |   |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
| ۰.۵ | الف) کدام گزینه بیانگر «حکم واقعی اولی» <u>نمی باشد</u> ؟                                         | ۲ |
| ۰.۵ | ۱. وجوب حج برای مستطیع                                                                            |   |
| ۰.۵ | ۲. وجوب روزه در ماه رمضان                                                                         |   |
| ۰.۵ | ۳. حرمت سفری که موجب آزدگی پدر و مادر شود                                                         |   |
| ۰.۵ | ۴. حرمت غیبت کردن مسلمان                                                                          |   |
| ۰.۵ | ب) در اصول فقه آنچه در مقابل عام قرار می گیرد ..... و آنچه در مقابل مطلق قرار می گیرد ..... است.  |   |
| ۰.۵ | ۱. مخصّص - خاص      ۲. مقید - مخصّص      ۳. مقید - خاص      ۴. مخصّص - مقید                       | ۳ |
| ۰.۵ | ج) چه شباهتی میان خبر متواتر و اجماع وجود دارد؟                                                   |   |
| ۰.۵ | ۱. هر دو ناقل عین سخن معصوم هستند.                                                                |   |
| ۰.۵ | ۲. هر دو بیانگر نظر و رأی معصوم هستند.                                                            |   |
| ۰.۵ | ۳. هر دو راه رسیدن به سنت هستند.                                                                  |   |
| ۰.۵ | ۴. هر دو دلیل غیر لفظی هستند.                                                                     |   |
| ۰.۵ | د) «حدیث رفع» و «قاعده وجوب دفع ضرر محتمل» به ترتیب، دلیل بر حجیت کدام یک از اصول عملیه می باشند؟ | ۴ |
| ۰.۵ | ۱. براءت - احتیاط      ۲. تخیر - احتیاط      ۳. احتیاط - براءت      ۴. براءت - تخیر               |   |

## بین موارد ستون اول و ستون دوم، ارتباط برقرار کنید. (یک مورد در ستون دوم اضافی است)

|      |                                                     |                    |   |
|------|-----------------------------------------------------|--------------------|---|
| ۰.۷۵ | ستون اول                                            | ستون دوم           | ۳ |
|      | الف) أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ       | ۱. ماده نهی        |   |
|      | ب) لَا يُسَجَّدُ إِلَّا عَلَى الْأَرْضِ             | ۲. اسم فعل         |   |
|      | ج) قَدْ نَهَى رَسُولُ اللَّهِ عَنِ بَيْعِ الْفَرَرِ | ۳. فعل یا صیغه امر |   |
|      | ۴. فعل مضارع                                        |                    |   |

## نمودار را تکمیل نمایید.

|   |                                  |                                    |            |   |
|---|----------------------------------|------------------------------------|------------|---|
| ۱ | الف) .....                       | جمع معرفه به ال                    | الفاظ عموم | ۴ |
|   | جميع، عامة                       | ب) .....                           |            |   |
|   | ج) .....                         | قرار گرفتن نکره در سیاق نفی یا نهی |            |   |
|   | كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ | د) .....                           |            |   |

## اصطلاحات زیر را تعریف نمایید.

|     |                |                             |                |   |
|-----|----------------|-----------------------------|----------------|---|
| ۱.۵ | الف) واجب غیری | ب) اجماع در اصطلاح فقه شیعه | ج) مفهوم موافق | ۵ |
|-----|----------------|-----------------------------|----------------|---|

## به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید.

|             |   |                                                                                          |
|-------------|---|------------------------------------------------------------------------------------------|
| ۰.۵         | ۶ | اجماعی که با جستجو در آراء فقها و فتاوی آن ها، شخصاً برای فقیه حاصل می شود، چه نام دارد؟ |
| صفحه ۱ از ۲ |   |                                                                                          |

|                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                        |  |                                                                  |  |                         |                     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|--|------------------------------------------------------------------|--|-------------------------|---------------------|
| سؤالات آزمون نهایی درس: احکام ۳ (روش استنباط احکام)                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | پایه: دوازدهم          |  | رشته: علوم و معارف اسلامی                                        |  | تاریخ آزمون: ۱۴۰۵/۰۵/۰۶ |                     |
| تعداد صفحه: ۲                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | مدت آزمون: ۷۵ دقیقه    |  | ساعت شروع: ۷:۳۰ به وقت تهران                                     |  | نام و نام خانوادگی:     |                     |
| دانش آموزان روزانه، بزرگسالان، آموزش از راه دور، ایثارگران و داوطلبان آزاد (داخل و صبح خارج از کشور) - تیر و مرداد ۱۴۰۵ |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                        |  | مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش<br>Azmoon.medu.ir |  |                         |                     |
| ردیف                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | سؤالات (پاسخ برگ دارد) |  |                                                                  |  |                         |                     |
| نمره                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                        |  |                                                                  |  |                         |                     |
| ۷                                                                                                                       | از دلایل مخالفت اخباریون با علم اصول فقه، یک مورد را بنویسید.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                        |  |                                                                  |  |                         | ۰.۵                 |
| ۸                                                                                                                       | با توجه به آیه نفر «فَلَوْلَا نَفَرَ مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِنْهُمْ طَائِفَةٌ لِّيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ» (چرا از هر گروهی، از مؤمنان جمعی هجرت نمی کنند تا در دین آگاهی یابند؟) خداوند مسلمانان را برای ترک چه کاری مؤاخذه می کند؟                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                        |  |                                                                  |  |                         | ۰.۵                 |
| ۹                                                                                                                       | در هر یک از موارد زیر، وظیفه مکلف در مقام عمل را بیان کنید. سپس مشخص نمایید که این وظیفه بر اساس کدام اصل عملی (دلیل فقهاتی) استنباط شده است؟<br>الف) علم به نجس بودن یکی از دو ظرف غذا<br>ب) انتقال خون به دیگران                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                        |  |                                                                  |  |                         | ۱                   |
| ۱۰                                                                                                                      | در اصول فقه، اصلی ترین دلیل بر حجّیت استصحاب چیست؟ فقط نام ببرید.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                        |  |                                                                  |  |                         | ۰.۵                 |
| ۱۱                                                                                                                      | در موارد زیر مشخص نمایید که تلازم میان نهی و بطلان وجود دارد یا ندارد؟<br>الف) روزه عید قربان    ب) خرید و فروش هنگام نماز جمعه    ج) خواندن "سوره های عزائم" در نماز    د) بیع ربوی                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                        |  |                                                                  |  |                         | ۱                   |
| ۱۲                                                                                                                      | از عباراتی که زیر آن ها خط کشیده شده، کدام یک «نص» و کدام یک «ظاهر» در بیان حکم شرعی است؟<br>الف) كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ    ب) اَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ    ج) قُمْ اللَّيْلَ اَوْ قَلِيلاً                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                        |  |                                                                  |  |                         | ۰.۷۵                |
| ۱۳                                                                                                                      | دو مورد از عواملی که موجب جعل یا تحریف یا تغییر کلام معصوم می گردد را بیان نمایید.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                        |  |                                                                  |  |                         | ۰.۵                 |
| ۱۴                                                                                                                      | با توجه به تعریف عبادات و معاملات، تفاوت اساسی میان این دو را بیان نمایید.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                        |  |                                                                  |  |                         | ۰.۵                 |
| ۱۵                                                                                                                      | استدلال به عموم عام، تنها در چه زمانی جایز است؟                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                        |  |                                                                  |  |                         | ۰.۵                 |
| ۱۶                                                                                                                      | با توجه به آیه «وَرَبَّائِكُمُ اللَّاتِي فِي حُجُورِكُمْ» (دختران همسران که در دامن شما پرورش یافته اند) به سؤالات زیر پاسخ دهید:<br>الف) آیا عبارت مشخص شده مفهوم مخالف دارد؟<br>ب) دلیل پاسخ خود را بیان نمایید.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                        |  |                                                                  |  |                         | ۰.۲۵<br>۰.۵         |
| ۱۷                                                                                                                      | تجزیه و تحلیل نمایید.<br>علی به شرکت در نماز جماعت مدرسه اهمیت خاصی می دهد. او می داند که عدالت داشتن (عادل بودن)، از شرایط لازم برای امام جماعت است. او تا دیروز به عادل بودن امام جماعت مدرسه، یقین داشت. اما امروز از یکی از همکلاسی ها حرف هایی شنید که موجب شک او در عدالت امام جماعت مدرسه گردید. علی دچار تردید شد که آیا همچنان می تواند در نماز جماعت مدرسه شرکت کند و به امام جماعت، اقتدا کند؟<br>الف) وظیفه شرعی علی نسبت به شرکت در نماز جماعت مدرسه را بنویسید. (جایز هست یا نیست؟)<br>ب) بر اساس کدام اصل عملی (دلیل فقهاتی) چنین وظیفه ای استنباط می شود؟<br>ج) چگونگی جاری شدن این اصل عملی را در مسئله مذکور، بیان نمایید. |                        |  |                                                                  |  |                         | ۰.۲۵<br>۰.۲۵<br>۰.۵ |
| به سؤالات زیر پاسخ تشریحی بدهید.                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                        |  |                                                                  |  |                         |                     |
| ۱۸                                                                                                                      | منظور از «وحدت متعلق یقین و شک» در اصل استصحاب چیست؟ با مثال توضیح دهید.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                        |  |                                                                  |  |                         | ۱.۵                 |
| ۱۹                                                                                                                      | نام قاعده عقلی که متن زیر به آن اشاره دارد را بنویسید و به طور مختصر توضیح دهید.<br>«وقتی عقل، ظلم به دیگران را ناپسند می شمارد، شرع نیز همان حکم را جاری می داند.»                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                        |  |                                                                  |  |                         | ۰.۷۵                |
| ۲۰                                                                                                                      | مقدمه شرعی را همراه با مثال توضیح دهید.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                        |  |                                                                  |  |                         | ۱                   |
| ۲۱                                                                                                                      | دلالت مطلق بر شمولیت، چه شرایطی (مقدمات حکمت) دارد؟ به طور مختصر بیان نمایید. (۲ مورد)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                        |  |                                                                  |  |                         | ۱                   |
| ۲۲                                                                                                                      | «احتیاط شرعی» را توضیح دهید.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                        |  |                                                                  |  |                         | ۱                   |
| با آرزوی موفقیت برای شما دانش آموز معارفی عزیز                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                        |  |                                                                  |  |                         |                     |
| ۲۰                                                                                                                      | صفحه ۲ از ۲                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                        |  |                                                                  |  |                         |                     |